

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ Д. Є. ЗАДОРА»
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Циклова комісія «Народні інструменти»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчально-виховної роботи

 Гірник М.Ю.

28 серпня 2025

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОРКЕСТРОВИЙ КЛАС

галузь знань

спеціальність

освітньо-кваліфікаційний ступінь

освітньо-професійна програма

02Культура і мистецтво

025Музичне мистецтво

Фаховий молодший бакалавр

Музичне мистецтво

Розробник: Стегней Світлана Нуцівна, викладач-методист, заслужений працівник культури України.

Програму навчальної дисципліни «Оркестровий клас» обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії «Народні інструменти», протокол №1 від 28 серпня 2025 року.

Голова циклової комісії «Народні інструменти» Стегней В.В.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів - 22	Курс:
	2, 3, 4-й
	Семестр
	3, 4, 5, 6, 7, 8
Загальна кількість годин - 660	Аудиторні заняття
	Практичні : 576 год.
	Індивідуальні заняття: -
	Самостійна робота: 84 год.
	Форма підсумкового контролю: залік у 5 та 8 семестрах

Статус дисципліни: обов'язкова

Мова навчання: українська

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Оркестровий клас» є:

- формування у здобувачів освіти практичних знань для подальшої роботи у якості керівника оркестру народних інструментів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Оркестровий клас» є:

- опанування здобувачами освіти комплексом знань та вмінь методики роботи з оркестровим колективом, ознайомлення з кращими зразками інструментальної класичної та сучасної української і зарубіжної музики.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати:

- основи теорії та методології інтерпретації музичних творів у оркестровому виконавстві та інструментальні засоби втілення інтерпретаторських задумів;
- педагогічний репертуар для оркестрів народних інструментів;
- теорію виконання на оркестровому інструменті;
- основні музичні терміни та музично-виконавські питання;
- аналізувати та опрацьовувати матеріал, що допомагає оволодінню навичками гри на оркестровому інструменті.

вміти:

- реалізовувати державні стандарти початкової мистецької освіти, застосовувати сучасні педагогічні технології в освітньому процесі мистецької школи;
- володіти спеціалізованими вміннями, навичками та знаннями, достатніми для здійснення педагогічної та виконавської діяльності;
- на основі осмислення надбань національної та світової музичної культури у відповідності з композиторським задумом уміти визначати зміст, форму, стильові і жанрові особливості музичного твору;
- визначати причини утруднень в учнів при виконанні завдань та розробляти заходи щодо їх усунення та попередження;
- вміти визначити остаточну ідею композиційно-цілісного виконання музичного твору з урахуванням впливу жанрових і стильових особливостей на його емоційно-чуттєве сприйняття;
- вміти втілювати художні образи музичного твору на основі емоційно-чуттєвого сприйняття принципів формоутворення та композиції, жанрових і стилістичних особливостей;
- виходячи зі змісту та форми музичного твору, використовуючи знання з музично-теоретичних дисциплін, засобами професії створювати власну інтерпретацію музичного твору;
- грамотно прочитувати нотний текст музичного твору, здійснюючи при цьому слуховий контроль за звуковисотною інтонацією, дотриманням темпу, метро-ритму, динамічною збалансованістю звучання;
- стежити за прогресивними сучасними тенденціями в музичному мистецтві і музичній педагогіці, уявляти їх суть та враховувати у своїй професійній діяльності;
- використовуючи музично-теоретичний та методико-виконавський аналіз вміти планувати роботу над музичним твором;
- вміти організовувати поетапно навчальний та репетиційний процес;

- вміти визначати оптимальні форми, методи та етапи здійснення контролю за навчальною діяльністю учнів, рівень навчальних досягнень учнів відповідно до критеріїв оцінювання;
- вміти визначати рівень своєї професійної майстерності з метою постійного професійного вдосконалення;
- вміти аналізувати досвід роботи і виконавської майстерності видатних представників вітчизняного та зарубіжного музичного мистецтва;
- вміти опрацьовувати різноманітні інформаційні джерела та використовувати їх в професійній діяльності.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

(Міждисциплінарні зв'язки)

Попередньо здобуті знання мистецького спрямування.

ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ (ЗК) І СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ (СК) ВИПУСКНИКА

(відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра):

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в педагогічній/музично-теоретичній/, виконавській організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організовувати та проводити індивідуальний та /або/ колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 12 Здатність здійснювати міжособистісну та соціальну взаємодію для досягнення професійних цілей.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

РН 3 Грати на музичному інструменті /співати/ артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стильових особливостей.

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

PH 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

PH 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

РОЗПОДІЛ ЗАГАЛЬНОГО ОБСЯГУ ГОДИН МІЖ ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Оркестр. Історія заснування. Шляхи розвитку. Інструментальний склад оркестру. Розміщення оркестрантів в оркестрі.

Тема 2. Оволодіння початковими навичками гри на оркестрових інструментах.

Тема 3. Основні способи звуковидобування.

Тема 4. Основні прийоми гри.

Тема 5. Проблеми при вивченні основних прийомів гри на музичному інструменті.

Тема 6. Музичний штрих – легато.

Тема 7. Музичний штрих – стаккато.

Тема 8. Динаміка. Її градації в оркестрі.

Тема 9. Ритм, як засіб виразного та ансамблевого виконання.

Тема 10. Метр.

Тема 11. Фраза.

Тема 12. Віртуозні та складні місця в оркестрових партіях.

Тема 13. Акомпанемент в оркестровій практиці

Тема 14. Аплікатура.

Тема 15. Складні штрихи, комбіновані.

Тема 16. Фактура.

Тема 17. Артикуляція.

Тема 18. Кульмінація.

Тема 19. Робота над оркестровими партіями

Тема 20. Принципи самостійної роботи над оркестровими партіями.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
2-й курс						
3-й семестр						
Тема 1. Оркестр. Історія заснування. Шляхи розвитку. Інструментальний склад оркестру. Розміщення оркестрантів в оркестрі.	30	-	21	-	-	9

Тема 2. Оволодіння початковими навичками гри на оркестрових інструментах.	30	-	22	-	-	8
Тема 3. Основні способи звуко видобування.	28	-	19	-	-	9
Підсумковий урок	2	-	2	-	-	-
Усього годин	90	-	64	-	-	26
4-й семестр						
Тема 4. Основні прийоми гри на оркестрових інструментах.	30	-	26	-	-	4
Тема 5. Проблеми при вивченні основних прийомів гри на музичному інструменті.	30	-	26	-	-	4
Тема 6. Музичний штрих – легато.	28	-	26	-	-	2
Підсумковий урок	2	-	2	-	-	-
Усього годин	90	-	80	-	-	10
3-й курс						
5-й семестр						
Тема 7. Музичний штрих – стаккато.	35	-	32	-	-	3
Тема 8. Динаміка. Її градації в оркестрі.	35	-	32	-	-	3
Тема 9. Ритм, як засіб виразного та ансамблевого виконання.	33	-	30	-	-	3
Залік	2	-	2	-	-	-
Усього годин	105	-	96	-	-	9
6-й семестр						
Тема 10. Метр.	35	-	30	-	-	5
Тема 11. Фраза.	35	-	30	-	-	5
Тема 12. Віртуозні та складні місця в оркестрових партіях.	30	-	30	-	-	-
Тема 13. Акомпанемент в оркестровій практиці	33	-	28	-	-	5
Підсумковий урок	2	-	2	-	-	-
Усього годин	135	-	120	-	-	15
4-й курс						
7-й семестр						
Тема 14. Аплікатура.	27	-	24	-	-	3
Тема 15. Складні штрихи, комбіновані.	27	-	24	-	-	3
Тема 16. Фактура.	27	-	24	-	-	3
Тема 17. Артикуляція.	22	-	22	-	-	-
Підсумковий урок	2	-	2	-	-	-
Усього годин	105	-	96	-	-	9
8-й семестр						
Тема 18. Кульмінація.	45	-	40	-	-	5
Тема 19. Робота над оркестровими	45	-	40	-	-	5

партіями						
Тема 20. Принципи самостійної роботи над оркестровими партіями.	43	-	38	-	-	5
Залік	2	-	2	-	-	-
Усього годин	135	-	120	-	-	15
Разом за весь курс навчання	660	-	576	-	-	84

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2- курс, 3-й семестр		
1	Оркестр. Історія заснування. Шляхи розвитку. Інструментальний склад оркестру. Розміщення оркестрантів в оркестрі.	21
2	Оволодіння початковими навичками гри на оркестрових інструментах.	22
3	Основні способи звуковидобування.	19
	Підсумковий урок	2
	Разом	64
4-й семестр		
4	Основні прийоми гри на оркестрових інструментах.	26
5	Проблеми при вивченні основних прийомів гри на музичному інструменті.	26
6	Музичний штрих – легато.	26
	Підсумковий урок	2
	Разом	80
3-й курс, 5-й семестр		
7	Музичний штрих – стакато.	32
8	Динаміка. Її градації в оркестрі.	32
9	Ритм, як засіб виразного та ансамблевого виконання.	30
	Залік	2
	Разом	96
6-й семестр		
10	Метр.	30
11	Фраза.	30
12	Віртуозні та складні місця в оркестрових партіях.	30
13	Акомпанемент в оркестровій практиці	28
	Підсумковий урок	2
	Разом	120
4-й курс, 7-й семестр		
14	Аплікатура.	24
15	Складні штрихи, комбіновані.	24
16	Фактура.	24

17	Артикуляція.	22
	Підсумковий урок	2
	Разом	96
	8-й семестр	
18	Кульмінація.	40
19	Робота над оркестровими партіями	40
20	Принципи самостійної роботи над оркестровими партіями.	38
	Залік	2
	Разом	120
	Разом за весь курс навчання	576

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	3-й семестр	
1	Оркестр. Історія заснування. Шляхи розвитку. Інструментальний склад оркестру. Розміщення оркестрантів в оркестрі.	9
2	Оволодіння початковими навичками гри на оркестрових інструментах.	8
3	Основні способи звукодобування.	9
	Разом	26
	4-й семестр	
4	Основні прийоми гри на оркестрових інструментах.	4
5	Проблеми при вивченні основних прийомів гри на музичному інструменті.	4
6	Музичний штрих – легато.	2
	Разом	10
	5-й семестр	
7	Музичний штрих – стаккато.	3
8	Динаміка. Її градації в оркестрі.	3
9	Ритм, як засіб виразного та ансамблевого виконання.	3
	Разом	9
	6-й семестр	
10	Метр.	5
11	Фраза.	5
13	Акомпанемент в оркестровій практиці	5
	Разом	15
	7-й семестр	
14	Аплікатура.	3
15	Складні штрихи, комбіновані.	3
16	Фактура.	3

	Разом	9
	8-й семестр	
18	Кульмінація.	5
19	Робота над оркестровими партіями	5
20	Принципи самостійної роботи над оркестровими партіями.	5
	Разом	15
	Разом за весь курс навчання	84

ФОРМИ ТА ЗАСОБИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
індивідуальна та групова гра на інструменті оркестрових партій на заняттях. В кінці 3,4,6,7 семестрів проводиться підсумковий урок. В кінці 5 та 8 семестрів проводиться диференційований залік.

ЗАЛКОВІ ВИМОГИ

В кінці 5 та 8-го семестрів проводиться диференційований залік, на якому здобувач освіти повинен виконати оркестрові партії згідно вимог, а також відповісти на теоретичні питання щодо оркестрової гри, а також на запитання з тем, опрацьованих самостійно.

За один навчальний рік здобувачі освіти оркестрового класу повинні вивчити:

- не менше 6 оригінальних творів;
- не менше 5 перекладень;
- 3 - 4 твори великої форми.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

За національною чотирибальною шкалою

Для заліку

«відмінно» - здобувач освіти повинен грати на музичному інструменті артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стильових особливостей, читати та відтворювати нотний текст музичного твору, використовуючи професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань, якісно виконувати оркестрові партії, бути активним на репетиціях, виконувати вказівки керівника оркестру, систематично вдосконалювати свій професійний рівень, вірно відповісти на запитання з самостійно опрацьованого матеріалу.

«добре» - здобувач освіти повинен грати на музичному інструменті артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стильових особливостей, читати та відтворювати нотний текст музичного твору, якісно виконувати оркестрові партії, але мають місце деякі незначні помилки при виконанні оркестрових партій, бути активним на репетиціях, виконувати вказівки керівника оркестру, систематично вдосконалювати свій професійний рівень, вірно відповісти на запитання з самостійно опрацьованого матеріалу.

«задовільно» - здобувач освіти повинен грати на музичному інструменті артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст

музичного твору, але наявне слабе володіння оркестровим інструментом, невпевнене знання оркестрових партій; переважно вірні відповіді на запитання з самостійно опрацьованого матеріалу.

«незадовільно» - гра на музичному інструменті дуже слабка, незнання оркестрових партій, безвідповідальне відношення до занять в оркестровому класі, невірні відповіді на запитання з самостійно опрацьованого матеріалу.

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Нотна оркестрова література (партитури музичних творів), народні оркестрові інструменти, пюпітри.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Твори великої форми

Белліні В. Увертюра до опери «Норма»

Верді Д. Вступ до опери «Травіата».

Генішта І. Увертюра.

Колодуб Л. Співаночки та коломийки.

Колодуб Л. Троїсті музики.

Колодуб Л. Сюїта «Закарпатські ескізи».

Кос-Анатольський А. Увертюра до опери «Заграва».

Масканьї П. Інтермеццо до опери «Сільська честь».

Мендельсон Ф. Увертюра «Рюї Блаз»

Паліашвілі З. Вступ до опери «Даїсі».

Твори малої форми

Бом К. Безперервний рух.

Задор Д. Співаночки

Задор Д. Закарпатський ескіз

Задор Д. Фантазія «Тиса»

Климчук К. Вічний рух.

Мартон І. Коломийка

Скорик М. Мелодія.

Штраус Й. Полька-піщікато.

Щуровський Ю. Романс.

Акомпанементи

Білаш О. Журавка.

Валенте Н. Страсть.

Лара А. Гранада.

Янівський Б. Журавочка.

Додаткова

1. Большаков О. Організація та керування оркестром народних інструментів.

Київ, 1991 2-е видання

2. Гамар В. Педагогічний репертуар для оркестру (ансамблю) народних інструментів Випуск 3 навчальний посібник Дрогобич «Посвіт» 2015

3. Голючек М. С. Основні прийоми оволодіння технікою диригування –

Київ – 2020

4. Дrajниця Л. Л. Аналітична робота диригента над музичним твором. – Львів, 2004.
5. Колесса М. Основи техніки диригування Київ, 1981
6. Лапченко В. Курс гри в оркестрі народних інструментів. Вип. 1, 2. Київ, 1985, 1987
7. Максимов С. Педагогічний репертуар для оркестру (ансамблю) народних інструментів Випуск 6 Навчальний посібник Дрогобич «Посвіт» 2019
8. П'єси для оркестру народних інструментів. Укладач Онуфрієнко А. – К.,1980.
9. Стегней В. В., Стегней С. Н. Навчальний посібник «З репертуару оркестру народних інструментів «Віртуози Закарпаття» Ужгород, вид. Ліра, 2023
10. Стегней В. В., Стегней С. Н. Навчальний посібник «З репертуару оркестру народних інструментів «Віртуози Закарпаття» частина 2 Ужгород, вид. Ліра, 2024
11. Чумак Ю. Педагогічний репертуар для оркестру (ансамблю) народних інструментів Випуск 8 навчальний посібник Дрогобич «Посвіт» 2020

Інформаційні ресурси

Інтернет ресурси, компакт диски, аудіо та відео записи оркестрових творів.